

Harry Tozer: mestre del fil

TONI RUMBAU

Titellaire, Director del Teatre Malic

Harry Tozer pertany a una generació de marionetistes quasi extinta. Als seus 96 anys, ell era l'últim mestre del que podríem anomenar *escola antiga* de les marionetes, caracteritzada per la defensa dels valors artesanals i tècnics referits a la construcció i manipulació dels titelles, lluny de la tendència més actual d'integrar el gènere de les marionetes amb el teatre d'actors. La seva actitud reivindica sobretot el titellaire que es podria anomenar d'*ofici*, immers en la humilitat d'un món que fuig de les grans paraules de l'art i que es conforma en el detall de les manualitats i de l'enginy. Un ofici que Tozer assumia amb el rigor propi del seu tarannà britànic, sempre obsessionat a fer la seva feina el millor possible.

Per als titellaires de Barcelona que solíem freqüentar-lo, Tozer va ser un verdader mestre, en el sentit més exacte i real de la paraula. Una persona amb una extraordinària humanitat i un acusat sentit de l'humor a la qual es podia accedir sense problemes, atent sempre a les preguntes i amb ganes de dir les seves opinions. La seva mort deixa un buit que tanmateix no és tant si es té en compte el llegat que el seu mestratge ha deixat. En efecte, a través dels seus cursos a l'Institut del Teatre, Barcelona compta avui en dia amb una escola ben arrelada i de gran prestigi de marionetistes dedicats al fil que d'una manera o altra segueixen la seva obra i la continuen en el terreny professional.

En una entrevista publicada l'any 1990 a la revista *Malic*, Tozer confessava sentir-se un titellaire fracassat. Ell sempre admirava els arriscats titellaires catalans, que es ficaven "allà on els àngels temerien ficar-se, sense saber res de res, i en sortien victoriosos".

Ell, rigorós com era, preferia mirar-s'ho des de l'altre costat de la barrera, i això arribà a amargar-lo una mica durant un temps. Els seus últims anys de vida, però, esborraren aquestes notes de pessimisme i Tozer va arribar a sentir-se un més de la família titellaire. Els nombrosos premis i reconeixements rebuts sens dubte el van ajudar a reconciliar-se amb la marioneta i amb la professió.

Per acabar, voldria explicar l'anècdota de l'encontre que Eugenio Navarro li va organitzar a principis dels noranta amb el també gran mestre titellaire i poeta l'argentí Javier Villafañe, octogenari com ell. Tot i que s'escriuien des dels anys trenta, mai s'havien trobat personalment. Durant una hora, Villafañe, famós pel seu parlar

baix i suau, va estar dialogant amb Tozer, famós ell per la seva sordesa, al taller que va tenir a l'últim pis de l'Institut del Teatre. Una hora en què tots dos van estar parlant sense parar i sense mai aixecar la veu. ¿Què es devien estar dient els dos mestres? ¿Com s'entien i en quin idioma parlaven? Potser els dos savis simplement se citaven per a una pròxima cita, aquest cop ja a l'altre barri, per seguir la conversa des de dalt, mirant amb sorna però també amb simpatia les trifulgues dels quatre il·lusos titellaires que encara queden a baix.

Harry V. Tozer retratat el 1994

AVUI
11.6.99